

Комплексний механізм публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення

У статті розроблено комплексний механізм публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій, який враховує сукупність напрямів, а також завдань, що спрямовані на їх забезпечення, а саме: 1) розвиток економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій, що перш за все означає перехід до інноваційного типу розвитку, розвитку найбільших міських агломерацій як центрів економічного зростання, що передбачає досягнення таких завдань: створення центрів економічного розвитку шляхом формування агломерації, створення кластерів, технополісів, технопарків та бізнес-інкубаторів; розвиток переробної промисловості: перехід від торгівлі сировиною до торгівлі товарами з високою доданою вартістю; створення нових робочих місць, через розвиток малого та середнього бізнесу; визначення пріоритетних галузей, що слід розвивати відповідно до потенціалу урбанізованих територій; 2) відбудова та розвиток інфраструктури, що відповідає вимогам екологічності та енергоефективності, орієнтованої на інклюзивність та інноваційність, в розрізі чого визначено такі завдання: відновлення критичної інфраструктури, зокрема енергетичних об'єктів, електро-, водо- та газопостачання; розвиток логістичного забезпечення, зокрема відновлення доріг, мостів, аеропортів, залізничної інфраструктури; відбудова та розвиток соціальних об'єктів, зокрема, закладів освіти, охорони здоров'я, культури); 3) розвиток сфери містобудування, відбудова та розвиток житлового фонду, що включає в себе комплекс завдань, спрямованих на удосконалення планування та забудови територій, оновлення ветхого та аварійного фонду житла; забезпечення тимчасовим житлом внутрішньопереміщених осіб; відбудову пошкоджених у результаті військової агресії та будівництво нових житлових будинків із забезпеченням інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури. Для забезпечення досягнення окреслених вище завдань у розрізі ідентифікованих напрямів, визначено перелік заходів правового, організаційного, економічного та інформаційного впливу, що мають бути спрямовані на відновлення та економічний розвиток урбанізованих територій. В цілому запропонований комплексний механізм допоможе у подоланні наслідків російсько-української війни на урбанізованих територіях та їх подальшому економічному розвитку, що в свою чергу сприятиме реконструкції та модернізації країни, побудові нової моделі економіки, а також дозволить Україні стати високорозвиненою європейською державою.

Ключові слова: урбанізована територія; публічне управління; механізми публічного управління; комплексний механізм публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій; російсько-українська війна.

Актуальність теми. Економічний розвиток урбанізованих територій є важливим та складним об'єктом публічного управління. Неefективність регулювання урбанізаційних процесів призводить до значних територіальних проблем та перешкоджає розвитку урбанізованих територій та країни в цілому. Сергієнко Л.В. зазначає, що «російська агресія проти України призвела до сукупності гуманітарних, екологічних, соціальних, інфраструктурних наслідків, більшість із яких стосується урбанізованих територій, що обумовлюють необхідність трансформації державної політики. Це можливо здійснити через формування комплексного підходу до механізмів її формування та реалізації в контексті забезпечення екологічної, соціальної, воєнної, економічної, гуманітарної та продовольчої безпеки. Варто зазначити, що в умовах воєнного стану зазначені складові є вкрай важливими та актуальними для України. Це обумовлює потребу в розробці науково обґрунтованого комплексного адаптивного механізму реалізації стратегічних положень державної політики забезпечення безпеки урбанізованої території» [1, с. 357]. На сьогоднішній день, з метою подолання наслідків російсько-української війни, важливим питанням є визначення напрямів розвитку урбанізованих територій, які будуть актуальні в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення і ляжуть в основу комплексного механізму публічного управління розвитком урбанізованих територій, шляхом використання успішного зарубіжного досвіду та сучасних інструментів управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спирається автор. У наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців користуються лише окремі питання, що присвячені проблемам публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій, що зумовлює необхідність у розробці комплексного механізму, який буде спрямований на пошук оптимальних напрямів відновлення та розвитку території.

Проблемні питання порушували у своїх наукових працях автори, серед яких: Л.В. Сергієнко, А.А. Олешко, А.О. Павленко, П.Дзюбановський, Т.С. Яровенко, О.Д. Дон, Г.А. Федоров, В.Льченко, О.А.Мельниченко, Т.Богдан та інші.

Метою статті є розробка комплексного механізму публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Викладення основного матеріалу. Останніми роками питання визначення пріоритетних напрямів економічного розвитку територій, а також формування урбаністичних політик часто ставилися серед вітчизняних та зарубіжних науковців, що вивчали відповідні проблеми. Так А.А. Олешко та А.О. Павленко зазначають, що «основними пріоритетами для країн Європи щодо національної урбаністичної політики є:

- 1) забезпечення збалансованої політики національного і регіонального розвитку зі стримуванням (в окремих випадках) процесів зростання великих міст;
- 2) сприяння сталому міському розвитку;
- 3) реалізація стратегій міського оновлення;
- 4) формування міст як рушіїв економічної конкурентоспроможності та продуктивності» [2].

До того ж, А.А. Олешко зазначає, що «державне управління урбанізаційними процесами в Україні має здійснюватися за такими напрямками:

- розробка довгострокової національної та регіональних стратегій урбаністичного розвитку з урахуванням децентралізації та політики об'єднання територіальних громад;
- застосування стимулюючих правових методів державного регулювання розвитку міст та агломерацій;
- планування міських територій та меж їх зростання, планування розміщення промисловості та індустріальних парків;
- наукове прогнозування урбаністичного розвитку та соціально-економічного розвитку міст з урахуванням загальносвітових тенденцій;
- проведення проактивної структурної політики, що має на меті зростання частки високотехнологічних виробництв з високою доданою вартістю, а також Industry 4.0;
- впровадження концепції «Smart City»;
- державне фінансування розвитку інфраструктури, соціальних програм та програм охорони навколишнього середовища в урбаністичних зонах;
- регулювання міграційних потоків та формування продуктивної зайнятості внутрішніх мігрантів до великих міст;
- забезпечення рівномірного доступу міського і сільського населення до освітніх, медичних, адміністративних, цифрових, інформаційних та інших послуг;
- стимулювання ефективного розподілу економічних ресурсів між урбаністичними зонами та периферійними районами» [3].

Дзюбановський П. зазначає, що «сьогодні цілі політики ЄС спрямовані на покращення регіонів через покращення їх міст та конкурентоспроможності міст у світовій економіці. Цілі політики виділяють велику кількість стратегічних пропозицій, рекомендацій, методологій та основних політик. Сюди входять загальні стратегії економічного розвитку (наприклад, підкреслення конкурентоспроможності на основі економіки знань), просторові моделі (наприклад, поліцентризм), пріоритетні територіальні елементи та дії (наприклад, міста як двигуни зростання). Ключовий напрям полягає в тому, що економічне зростання та розвиток поширюватиметься від мегаполісів і міських регіонів, через малі та середні міста, до сільських та відстаючих регіонів. У цьому процесі великі міста слід заохочувати до мережі та співпраці з меншими містами та прилеглими до них територіями, щоб поширювати позитивний економічний розвиток територіально вниз» [4].

Яровенко Т.С., Дон О.Д., Федоров Г.А. вважають, що «для стійкого економічного розвитку регіону та країни у цілому основними принципами розвитку міст, які є актуальними та стратегічно важливими й для розвитку міст в Україні, повинні стати:

- ліквідація бідності в усіх її формах і проявах;
- забезпечення рівних прав і можливостей, соціально-економічного та культурного різноманіття й інтеграції в міському просторі;
- поліпшення зручності життя, освіти, продовольчої безпеки і харчування, охорони здоров'я та благополуччя, у тому числі шляхом ліквідації епідемій, СНІДу, туберкульозу та малярії;
- сприяння безпеці та ліквідації дискримінації й усіх форм насильства;
- забезпечення участі громадськості;
- надання рівного доступу для всіх до фізичної та соціальної інфраструктури, основних послуг, достатнього і доступного житла;
- створення стійкої та всеохоплюючої міської економіки шляхом використання переваг агломерації: високої продуктивності, конкурентоспроможності та інновацій;
- сприяння забезпеченню повної та продуктивної зайнятості й гідної роботи для всіх;

- забезпечення створення гідних робочих місць і рівного доступу для всіх до економічних і виробничих ресурсів та можливостей;
- недопущення спекуляції землею, сприяння надійним правам землеволодіння і регулювання скорочення чисельності міського населення, коли це доречно;
- забезпечення екологічної сталості шляхом заохочення застосування екологічно чистої енергії та сталого використання земель і ресурсів у сфері міського розвитку;
- охорона екосистем і біорізноманіття, включаючи вибір здорового способу життя в гармонії з природою;
- сприяння впровадженню стійких моделей споживання і виробництва;
- зміцнення життєздатності міст;
- скорочення ризику лих і пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до нього» [5].

Ільченко В. зазначає, що основна мета впровадження концепції сталого розвитку на регіональному і локальному рівнях полягає у:

- 1) поліпшенні соціально-економічної бази та її більш ефективному використанні;
- 2) підвищенні рівня якості життя громадян;
- 3) збільшенні обсягів виробництва якісної конкурентоспроможної продукції;
- 4) створенні нових робочих місць та відтворенні трудових ресурсів;
- 5) раціональному використанні природних ресурсів, створенні умов для їх відновлення;
- 6) гарантованому забезпеченні житлом соціально незахищених верств населення;
- 7) поліпшенні екологічного стану населених пунктів і створенні безпечних умов для життя їх мешканців [6, с. 388].

Ярошук В.І. виділив такі напрями удосконалення державної політики розвитку урбанізованих територій:

«- при прийнятті базового Закону «Про основи державної регіональної політики» чітко сформулювати принципи державної регіональної політики, виробити критерії типологізації регіонів, встановити пріоритети розвитку кожного з типів регіонів, означити роль високоурбанізованих територій, надати правового визначення агломераціям;

- при вдосконаленні Генеральної схеми планування території України виділити сукупність високоурбанізованих територій з визначенням їх функцій, а також національних завдань розвитку;

- при підготовці державних цільових програм враховувати пріоритети та особливості розвитку високоурбанізованих територій;

- розробити і прийняти Закон України «Про території пріоритетного розвитку», в якому унормувати порядок визначення, правові і економічні основи статусу і функціонування території пріоритетного розвитку, провадження на цій території спеціального режиму інвестиційної діяльності; визначити загальні правила регулювання відносин суб'єктів економічної діяльності на таких територіях;

- ініціювати розробку і реалізацію Національного проекту «Розвиток великих міст та економічних центрів»;

- створити цілісну систему стратегічного планування і прогнозування розвитку держави, регіонів, адміністративно-територіальних одиниць на основі забезпечення єдиного підходу, процедури їх розроблення та реалізації на всіх рівнях з урахуванням пріоритетів та складових, що визначають специфіку їх розвитку;

- продовжити формування ефективного та прозорого механізму фінансового забезпечення територіального розвитку, запровадження середньострокового планування місцевих бюджетів; законодавчого врегулювання диверсифікації джерел та форм фінансування територіального розвитку: міжмуніципальної співпраці, публічно-приватного партнерства, корпоративної соціальної відповідальності та ін.» [7].

Російсько-українська війна внесла свої корективи в сучасний стан розвитку урбанізованих територій, що зумовило значні втрати та пошкодження. Наразі вітчизняні науковці працюють над пошуком ефективних напрямів відбудови територій України та відновлення їх економіки. Так, Мельниченко О.А. виокремив концептуальні засади стратегії післявоєнного відновлення України: завершення війни, недопущення поновлення воєнних дій на території України, відбудова національної економіки, забезпечення соціальної справедливості [8].

Богдан Т. зазначає, що «відновлення зруйнованої після війни економіки має відбуватися за такими основними напрямками:

- відбудова фізичної інфраструктури та відновлення природного середовища;
- реконструкція житлового фонду;
- реабілітація постраждалих, відновлення соціальної інфраструктури та сфери соціальних послуг;
- відродження промислового сектору, створення нових робочих місць та підтримка малих і середніх підприємств;
- створення виробничих потужностей та формування державних замовлень для посилення обороноздатності країни;
- підвищення якості державного управління та посилення інститутів ринкової економіки» [9].

На нашу думку, напрями удосконалення комплексного механізму публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій, які враховують умови воєнного стану та післявоєнного відновлення полягають у зазначеному далі:

- *розвиток економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій шляхом:*
 - створення центрів економічного розвитку за допомогою формування агломерацій, створення кластерів, технополісів, технопарків та бізнес-інкубаторів;
 - розвитку цифрових технологій та інновацій на урбанізованих територіях;
 - створення нових робочих місць, через розвиток малого та середнього бізнесу;
 - розвитку переробної промисловості: перехід від торгівлі сировиною до торгівлі товарами з високою доданою вартістю;
 - визначення пріоритетних галузей, що слід розвивати відповідно до потенціалу урбанізованих територій: будівельна, сільськогосподарська, металургійна, електротехнічна та військово-промислова.
- *відбудова та розвиток інфраструктури, що відповідає вимогам екологічності та енергоефективності, орієнтованої на інклюзивність та інноваційність, шляхом:*
 - відновлення критичної інфраструктури, зокрема, енергетичних об'єктів, електро-, водо- та газопостачання;
 - розвитку логістичного забезпечення, зокрема відновлення доріг, мостів, аеропортів, залізничної інфраструктури;
 - відбудови та розвитку соціальних об'єктів, зокрема, закладів освіти, охорони здоров'я, культури.
- *розвиток сфери містобудування, відбудова та розвиток житлового фонду із забезпеченням інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури шляхом:*
 - удосконалення планування та забудови територій;
 - оновлення аварійного та ветхого фонду житла;
 - забезпечення тимчасовим житлом ВПО;
 - відбудови пошкоджених у результаті військової агресії та будівництво нових житлових будинків.

При цьому важливими в контексті цих напрямів є:

- *удосконалення нормативно-правової бази з питань економічного розвитку урбанізованих територій, шляхом вдосконалення та розробки адекватних та ефективних правових інструментів:*
 - узгодження існуючих нормативних документів, що регулюють питання розвитку урбанізованих територій та їх погодження з міжнародними стандартами;
 - розробка нових нормативних актів з питань розвитку урбанізованих територій;
 - приведення законодавства до вимог воєнного стану та післявоєнного відновлення.
- *створення ефективної системи фінансового забезпечення та економічного стимулювання публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій, шляхом застосування адекватних та ефективних економічних інструментів:*
 - вдосконалення механізмів фінансування відбудови та економічного розвитку урбанізованих територій;
 - розвиток економічних інструментів підтримки функціонування та стимулювання відбудови та економічного розвитку урбанізованих територій.
- *побудова ефективної інституційної моделі, координація дій суб'єктів та регулювання функціонування організаційних структур, задіяних у публічному управлінні економічним розвитком урбанізованих територій:*
 - недопущення дублювання повноважень, визначення чітких завдань та функцій для суб'єктів управління урбанізованими територіями в частині економічного розвитку та відбудови;
 - створення нових суб'єктів управління, завданнями яких буде відновлювати та економічно розвивати урбанізовані території;
 - вдосконалення механізмів співпраці органів публічної влади;
 - організації комплексу заходів щодо економічного розвитку урбанізованих територій.
- *побудова ефективного та доступного (у законодавчо встановленому порядку) інформаційного простору публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій, шляхом:*
 - побудови системи централізованих інформаційних ресурсів, які акумулюють та передають інформацію щодо відновлення та економічного розвитку урбанізованих територій для різних груп стейкхолдерів;
 - інформаційного стимулювання економічної свідомості бізнесу, населення, посадових осіб органів публічної влади щодо відбудови та економічного розвитку урбанізованих територій;
 - створення іміджу; моніторингу; промоції урбанізованої території.

Визначивши напрями економічного розвитку урбанізованих територій, вважаємо за необхідне розробити комплексний механізм, у якому буде визначено конкретні заходи для кожного з напрямів у розрізі правового, організаційного, економічного та інформаційного механізмів (табл. 1).

НАПРЯМ: Розвиток економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій				
ЗАВДАННЯ	ЗАХОДИ			
-формування центрів економічного розвитку	Правовий механізм	Організаційний механізм	Економічний механізм	Інформаційний механізм
	прийняття закону «Про агломерації»	створення консультативно-дорадчого органу при Міністерстві розвитку громад, територій та інфраструктури України – Ради агломерацій України	використання джерел фінансування з державного та місцевих бюджетів, власних джерел фінансування, міжнародна технічна та фінансова допомоги	створення та розвиток автоматизованих систем інформування про центри економічного розвитку на місцевому та державному рівнях
	прийняття закону щодо урегулювання питання створення та управління кластерами, технопарками та бізнес-інкубаторами	створення міських агломерацій як форм міжтериторіального співробітництва	використання економічних інструментів: міжбюджетні трансферти, податкові та кредитні пільги, пільгові орендні ставки, митні пільги. Зокрема, ведення для малорозвинених урбанізованих територій та тих, що зазнали сильних пошкоджень, спеціальних економічних зон особливих податкового, митного та інших режимів з метою сприяння їх економічного розвитку	налагодження діалогу між бізнесом, владою та громадськістю в процесі формування та управління центрами економічного розвитку
	розробка програм розвитку кластерів, технопарків та бізнес-інкубаторів	розподіл функцій та повноважень між різними суб'єктами в частині створення та управління агломераціями, кластерами, технопарками та бізнес-інкубаторами		забезпечення моніторингу шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації про центри економічного розвитку
	розробка схем територіального планування агломерацій			
	розробка планів та програм економічного розвитку агломерацій	релокація бізнесу, з метою формування центрів економічного розвитку		
ЗАВДАННЯ	ЗАХОДИ			
- розвиток цифрових технологій та інновацій	Правовий механізм	Організаційний механізм	Економічний механізм	Інформаційний механізм
	розробка державної програми спрямованої на цифровий та інноваційний розвиток урбанізованих територій	створення/визначення суб'єктів управління на центральному рівні з метою розвитку цифрових технологій та інновацій на урбанізованих територіях	використання джерел фінансування з державного та місцевих бюджетів, власних ресурсів підприємств, міжнародної технічної та донорської допомоги, кредитів міжнародних фінансових організацій	забезпечення моніторингу шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації про цифрові технології та інновації на урбанізованих територіях
	розробка програм спрямованих на цифровий та інноваційний розвиток урбанізованих територій на місцевому рівні	створення/визначення суб'єктів відповідальних за розвиток цифрових технологій та інновацій урбанізованої території на місцевому рівні	використання економічних інструментів: міжбюджетні трансферти, податкові та кредитні пільги, пільгові орендні ставки, митні пільги. Зокрема, ведення для малорозвинених урбанізованих територій та тих, що зазнали сильних пошкоджень, спеціальних економічних зон, з метою сприяння їх інноваційному розвитку	створення та розвиток автоматизованих інформаційних систем різного роду сповіщення на урбанізованих територіях. Зокрема, розробка мобільних інформаційних додатків урбанізованих територій
розробка концепцій smart-city на урбанізованих територіях	промоція інноваційного потенціалу урбанізованої території			

Продовження табл. 1

<u>ЗАВДАННЯ</u>	<u>ЗАХОДИ</u>			
<i>- розвиток малого та середнього бізнесу</i>	Правовий механізм	Організаційний механізм	Економічний механізм	Інформаційний механізм
	внесення змін до закону «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» в частині полегшення ведення бізнесу на малорозвинених, середньорозвинених та тих територій, що зазнали сильних пошкоджень	створення/визначення суб'єктів відповідальних за розвиток малого та середнього бізнесу на центральному рівні	використання джерел фінансування з державного та місцевих бюджетів, цільових фондів, власних ресурсів підприємств	забезпечення моніторингу шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації про малий та середній бізнес
	розробка стратегії та програм розвитку малого та середнього бізнесу	створення/визначення суб'єктів відповідальних за розвиток малого та середнього бізнесу на місцевому рівні	використання економічних інструментів: пільгові орендні ставки; пільгові кредити; податкові пільги (зокрема, протягом першого року діяльності, а також у разі розміщення підприємства в малорозвинених, деокупованих або сильно пошкоджених в результаті війни територіях)	створення та розвиток автоматизованих систем інформування про малий та середній бізнес в розрізі урбанізованих територій
		розподіл функцій між різними суб'єктами управління		створення державної платформи для проведення курсів, семінарів та тренінгів для малого та середнього бізнесу
<u>ЗАВДАННЯ</u>	<u>ЗАХОДИ</u>			
<i>- розвиток пріоритетних галузей економіки та переробної промисловості відповідно до потенціалу урбанізованих територій: будівельна, сільськогосподарська, металургійна, електротехнічна та військово-промислова</i>	розробка державної стратегії розвитку пріоритетних галузей економіки	створення / визначення суб'єктів відповідальних за розвиток пріоритетних галузей економіки на центральному рівні	використання джерел фінансування з державного та місцевих бюджетів, цільових фондів, власних ресурсів підприємств	забезпечення моніторингу шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації про галузі економіки
	розробка програм розвитку пріоритетних галузей економіки на місцевому рівні відповідно до потенціалу урбанізованих територій	створення/визначення суб'єктів відповідальних за розвиток пріоритетних галузей економіки на місцевому рівні	використання економічних інструментів: пільгові орендні ставки; пільгові кредити; податкові пільги (зокрема, для суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у пріоритетних галузях економіки, а також у разі їх розміщення в малорозвинених, деокупованих або сильно пошкоджених в результаті війни територіях)	створення та розвиток автоматизованих систем інформування про стан розвитку галузей економіки в розрізі урбанізованих територій
		розподіл функцій між різними суб'єктами управління		
	внесення змін до законодавства в частині спрощення ведення господарської діяльності для пріоритетних галузей економіки	забезпечення умов релокації виробничих потужностей та бізнесу		
	впровадження заходів щодо спрощення ведення господарської діяльності для пріоритетних галузей економіки			

НАПРЯМ: Відбудова та розвиток територіальної інфраструктури, що відповідає вимогам екологічності та енергоефективності, орієнтованої на інклюзивність та інноваційність					
ЗАВДАННЯ	ЗАХОДИ				
<p><i>- розвиток критичної інфраструктури, зокрема енергетичних об'єктів, електро-, водо- та газопостачання;</i></p> <p><i>- логістичне забезпечення, зокрема відновлення доріг, мостів, аеропортів, залізничної інфраструктури</i></p> <p><i>- відбудова та розвиток соціальних об'єктів, зокрема закладів освіти, закладів охорони здоров'я, закладів культури</i></p>	Правовий механізм	Організаційний механізм	Економічний механізм	Інформаційний механізм	
	розробка програм стимулювання використання відновлюваних джерел енергії на різних рівнях	створення / визначення суб'єктів відповідальних за розвиток територіальної інфраструктури на центральному рівні	використання джерел фінансування з державного та місцевих бюджетів, цільових фондів, інвестицій (зовнішні та внутрішні), міжнародної технічної та донорської допомоги, репарацій, конфісковані російські активи	забезпечення моніторингу шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації про інфраструктурні об'єкти; про використання коштів, що виділені на відновлення інфраструктури	
		створення/визначення суб'єктів відповідальних за розвиток територіальної інфраструктури на місцевому рівні			
	розробка програм комплексного розвитку об'єктів інфраструктури	розподіл функцій між різними суб'єктами управління	використання економічних інструментів: «зелений» тариф; податкові та митні пільги, пільги і кредити для інфраструктурних проєктів		створення та розвиток автоматизованих систем інформування про стан територіальної інфраструктури
		децентралізація критичної інфраструктури, з орієнтацією на об'єднання різних джерел енергії			створення та розвиток автоматизованих систем інформування про пошкоджену або знищену інфраструктуру (в тому числі в грошовій формі)
	розробка програм підтримки та розвитку «зеленої» інфраструктури	розвиток системи індивідуального теплопостачання			налагодження комунікації між бізнесом, владою та громадськістю в процесі відновлення та розвитку територіальної інфраструктури
	розробка ефективних схем теплопостачання урбанізованих територій	забезпечення транспортного зв'язку між центрами економічного зростання	розробка проєктів спрямованих на розвиток та відновлення інфраструктурних об'єктів		

НАПРЯМ: Розвиток сфери містобудування, відбудова та розвиток житлового фонду				
ЗАВДАННЯ	ЗАХОДИ			
	Правовий механізм	Організаційний механізм	Економічний механізм	Інформаційний механізм
<p><i>- удосконалення планування та забудови територій;</i></p> <p><i>- оновлення ветхого та аварійного фонду житла;</i></p> <p><i>- забезпечення тимчасовим житлом внутрішньо-переміщених осіб</i></p> <p><i>- відбудова пошкоджених в результаті військової агресії та будівництво нових житлових будинків із забезпеченням інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури</i></p>	узгодження нормативно-правових актів, що регулюють сферу містобудування (затвердження Містобудівного кодексу);	створення/визначення суб'єктів відповідальних за розвиток сфери містобудування та відбудови та розвитку житлового фонду на центральному рівні	використання джерел фінансування з державного та місцевих бюджетів, фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва, цільових фондів, залучення міжнародної та донорської допомоги на відбудову житлового фонду, кошти інвесторів, репарації, конфісковані російські активи	створення ряду реєстрів, зокрема: -реєстру соціального та тимчасового житла; - єдиного реєстру громадян, що втратили житло, в результаті війни; - реєстру об'єктів культурної спадщини.
		створення/визначення суб'єктів відповідальних за розвиток сфери містобудування та відбудови та розвитку житлового фонду на місцевому рівні		
	створення програм, що будуть стимулювати розвиток будівельної галузі	розподіл функцій між різними суб'єктами управління	використання економічних інструментів: компенсації, іпотечне кредитування, податкові пільги, субсидії на будівництво та ремонт житла, субсидії на купівлю житла	створення та розвиток автоматизованих систем інформування про пошкоджений або знищений житловий фонд (в тому числі в грошовій формі)
	розробка програм комплексного відновлення урбанізованих територій	розвиток фондів соціального та тимчасового житла.	створення фондів з ліквідації наслідків збройної російської агресії	забезпечення моніторингу шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації про об'єкти житлового фонду; про використання коштів, що виділені на відновлення житлового фонду
	оновлення/ розробка планів просторового розвитку	розвиток механізмів розселення з ветхого та аварійного житла		налагодження комунікації між владою та громадськістю в процесі розвитку сфери містобудування, відбудови та розвитку житлового фонду

Одним із напрямів, що сприятиме економічному розвитку, є розвиток економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій, що включає в себе комплекс завдань:

- формування центрів економічного розвитку;
- розвиток цифрових технологій та інновацій;
- розвиток малого та середнього бізнесу;
- розвиток пріоритетних галузей економіки та переробної промисловості відповідно до потенціалу урбанізованих територій.

Швидке відновлення та економічний розвиток урбанізованих територій можна забезпечити за рахунок розвитку центрів економічного зростання – агломерацій. Бабець І.Г. зазначає, що «формування агломерацій створює підґрунтя для посилення економічної безпеки урбанізованих територій, що полягає в таких аспектах: більша територія для розміщення інвестицій; ширший ринок збуту; більша ємність ринку трудових і фінансових ресурсів; кращий рівень розвитку усіх видів інфраструктур; можливість економити на масштабах, уникати дублювання, отже, мати вищу ефективність; більше шансів на знаходження партнерів, подовження ланцюга доданої вартості та створення життєздатних кластерів, наявність наукових і дослідницьких установ; ефект синергії» [10].

На сьогоднішній день в Україні немає єдиного розуміння щодо існуючих агломерацій, зокрема щодо їх кількості, територій, які вони в себе включають, та не сформована система управління такими центрами економічного розвитку. Важливим завданням на сьогоднішній день є:

- закріплення на законодавчому рівні питання формування та управління агломераціями;
- розробка схем територіального планування агломерацій та планів їх економічного розвитку, які мають враховувати потенціал кожної відповідної урбанізованої території;
- розробка механізмів державної підтримки агломерацій, зокрема, за рахунок міжбюджетних трансфертів для розвитку інфраструктури агломерацій, підтримки зайнятості, формування кластерів, бізнес-парків тощо.

Особливої підтримки в умовах війни потребує бізнес. Наразі створено ряд відповідних державних програм, зокрема :

- передбачена компенсація за працевлаштування ВПО в розмірі 6500 грн за кожного працевлаштованого;
- програма релокації бізнесу;
- урядова грантова програма для бізнесу «Робота»;
- програми по фінансуванню експортерів [11].

Досить важливим кроком для розвитку економіки в умовах війни було запровадження платформи для допомоги по релокації бізнесу в безпечні регіони та запровадження програми, яка допомагає з пошуком приміщення, розселенням робітників та початком роботи на новому місці. Також були запроваджені пільги на оренду приміщень державної форми власності [12]. За даними Національного інституту стратегічних досліджень найбільше бізнесу перемістилося у Львівську, Закарпатську та Чернівецьку області [13].

На нашу думку, з метою зменшення диспропорцій у розвитку урбанізованих територій необхідного є розробка механізмів щодо сприяння переміщення бізнесу з територій, що перебувають у зоні бойових дій, до мало- та середньоекономічно розвинутих, шляхом надання пільг для бізнесу у разі переміщення їх до відповідних регіонів, зокрема, надання пільг на оренду, надання фіксованої суми для підтримки роботи бізнесу у новому місці тощо. При цьому Мінекономіки разом з Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України, розглядаючи заявки компаній, можуть надавати рекомендації щодо переміщення у ті регіони, в яких ці компанії можуть якнайкраще себе реалізувати, що в свою чергу сприятиме створенню технопарків, кластерів територій та їх економічному розвитку. Наприклад, слід сприяти створенню будівельних кластерів поблизу територій, що зазнали суттєвих ушкоджень та потребують відновлення, зокрема в східній частині України (Дніпропетровська, Запорізька, Кіровоградська області). Актуальним, враховуючи ресурсний потенціал України, буде створення сільськогосподарських кластерів. Особливої значущості в умовах сьогодення набуває створення електротехнічних, металургійних та військово-промислових кластерів. Отже, важливим завданням у контексті створення кластерів є затвердження нормативно-правових актів, що будуть регулювати їх діяльність, розробка програм щодо сприяння створенню та розвитку кластерів, шляхом розвитку міжтериторіальних зв'язків.

Також особлива увага під час відбудови має приділятися розвитку малих та середніх підприємств, що сприятиме створенню нових робочих місць та поверненню населення в Україну. Зокрема, необхідною є розробка та реалізація ряду заходів, що сприятимуть відновленню підприємництва в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення, використовуючи такі інструменти:

- запровадження спрощеної процедури створення та реєстрації підприємства;
- надання пільгових кредитів для малого та середнього бізнесу;

- надання податкових пільг, зокрема протягом першого року діяльності, а також у разі розміщення підприємства на малорозвинених урбанізованих територіях та тих територіях, що зазнали сильних пошкоджень у результаті війни, чи територій з високим та середнім рівнем загрози;

- сприяння матеріально-технічному забезпеченню та залученню інвестицій для розвитку малого та середнього бізнесу шляхом створення кластерів, технопарків, бізнес-інкубаторів.

Отже, в контексті удосконалення *правового механізму* необхідність вбачаємо у розробці ефективного правового поля, що сприятиме розвитку економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій. Одним із актуальних питань є необхідність урегулювання питання створення, функціонування та управління агломераціями. Так необхідними є ухвалення Закону України «Про агломерації», розробка схем територіального планування агломерацій, розробка планів економічного розвитку агломерацій. До того ж у контексті формування центрів економічного розвитку необхідно урегулювати питання створення та управління кластерами, технопарками та бізнес-інкубаторами. Також з метою удосконалення цього механізму, необхідним є приведення законодавства до вимог післявоєнної відбудови, зокрема запропоновано: внесення змін до законодавства в частині спрощення ведення господарської діяльності; внесення змін до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» в частині полегшення ведення бізнесу в малорозвинених, середньорозвинених та тих територіях, що зазнали сильних пошкоджень. Одним із напрямів удосконалення правового механізму є розробка нових стратегій та програм, зокрема, необхідність вбачаємо у: розробці державної програми, спрямованої на цифровий та інноваційний розвиток урбанізованих територій; розробці програм спрямованих на цифровий та інноваційний розвиток урбанізованих територій та концепцій «Smart City» на місцевому рівні; розробці стратегії та програм розвитку малого та середнього бізнесу; розробці стратегії та програм розвитку пріоритетних галузей економіки.

Організаційний механізм передбачає удосконалення інституційної системи та розробку комплексу заходів, що спрямовані на удосконалення економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій. У частині удосконалення інституційної системи необхідність вбачаємо у: створенні консультативно-дорадчого органу при Міністерстві розвитку громад, територій та інфраструктури України – Ради агломерацій України; сприянні процесам створення міських агломерацій як форм міжтериторіального співробітництва; розподілі функцій та повноважень між різними суб'єктами в частині створення та управління агломераціями, кластерами, технопарками та бізнес-інкубаторами; створенні суб'єктів управління на різних рівнях з метою розвитку цифрових технологій та інновацій на урбанізованих територіях та розвитку малого та середнього бізнесу або як альтернатива – розподіл відповідних функцій між існуючими суб'єктами управління.

До основних завдань Ради агломерацій України необхідно зарахувати:

- сприяння координації дій територіальних громад з питань створення та забезпечення функціонування агломерацій;

- підготовка пропозицій щодо створення та забезпечення функціонування агломерацій.

Рада відповідно до покладених на неї завдань:

- проводить аналіз стану справ та причин виникнення проблем у процесі створення та забезпечення функціонування агломерацій;

- вивчає результати діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій з питань створення та забезпечення функціонування агломерацій;

- розробляє проекти планування агломерацій;

- поширює ідеї щодо створення та розвитку агломерацій;

- здійснює методичний супровід та координує роботу щодо створення агломерацій;

- бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань діяльності агломерацій;

- подає Кабінетові Міністрів України розроблені за результатами своєї роботи рекомендації та пропозиції;

- інформує громадськість про свою діяльність, прийняті на засіданнях пропозиції та рекомендації і стан їх виконання;

- вивчає та аналізує зарубіжний досвід щодо організації та розвитку агломераційних процесів.

Однією зі складових організаційного механізму є формування комплексу заходів, що будуть спрямовані на удосконалення економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій:

1. релокація бізнесу та виробничих потужностей, з метою формування центрів економічного розвитку та розвитку пріоритетних галузей економіки відповідно до потенціалу урбанізованих територій;

2. впровадження заходів щодо спрощення ведення господарської діяльності для пріоритетних галузей економіки та підтримки малого та середнього бізнесу;

3. проведення різноманітних курсів, семінарів та тренінгів.

У контексті удосконалення *економічного механізму* визначено джерела фінансування для кожного з напрямів розвитку економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій.

Запропоновано економічні інструменти: міжбюджетні трансферти, податкові та кредитні пільги, пільгові орендні ставки, митні пільги. Зокрема, ведення для малорозвинених урбанізованих територій та тих, що зазнали сильних пошкоджень, спеціальних економічних зон особливих податкового, митного та інших режимів з метою сприяння їх економічного розвитку.

Удосконалення *інформаційного механізму* розвитку економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій полягає у необхідності: створення та розвитку автоматизованих систем інформування про сучасний стан, економічний потенціал урбанізованих територій; налагодження комунікації між бізнесом, владою та громадськістю; забезпечення моніторингу за центрами економічного розвитку, малим та середнім бізнесом, цифровими технологіями та інноваціями урбанізованих територій; сприяння промоції економічного потенціалу урбанізованої території; створення державної платформи для проведення різноманітних курсів, семінарів та тренінгів; створення та розвитку автоматизованих інформаційних систем різного роду сповіщення на урбанізованих територіях, зокрема розробка мобільних інформаційних додатків урбанізованих територій.

Наступним напрямом, що сприятиме економічному розвитку урбанізованих територій, є розвиток територіальної інфраструктури, що відповідає вимогам екологічності та енергоефективності, орієнтованої на інклюзивність та інноваційність, що включає в себе комплекс завдань:

- відновлення та розвиток критичної інфраструктури, зокрема енергетичних об'єктів, електро-, водо- та газопостачання;

- розвиток логістичного забезпечення, зокрема, відновлення доріг, мостів, аеропортів, залізничної інфраструктури;

- відбудова та розвиток соціальних об'єктів, зокрема, закладів освіти, охорони здоров'я, культури.

Відбудова та розвиток інфраструктури має бути спрямований на:

- забезпечення транспортного сполучення між урбанізованими територіями, центрами економічного розвитку, населеними пунктами агломерацій тощо, що в свою чергу забезпечить трудову міграцію та рух товарів;

- рівномірний розвиток житлово-комунальної сфери;

- рівномірний розвиток соціальної сфери.

При цьому під час відбудови інфраструктури необхідно враховувати реальну потребу у відповідних об'єктах на кожній урбанізованій території.

Удосконалення *правового механізму* передбачає необхідність у розробці програм стимулювання використання відновлюваних джерел енергії на різних рівнях; розробці програм підтримки та розвитку «зеленої» інфраструктури; розробці ефективних схем теплопостачання урбанізованих територій; розробці програм комплексного розвитку об'єктів інфраструктури.

У контексті *організаційного механізму* запропоновано: створення суб'єктів управління на різних рівнях з метою розвитку територіальної інфраструктури (утворити шляхом реорганізації комітет з питань розвитку територій, містобудування та міської інфраструктури ВРУ) або як альтернатива – розподіл відповідних функцій між існуючими суб'єктами управління.

Однією зі складових організаційного механізму є формування комплексу заходів, що будуть спрямовані на відбудову та розвиток територіальної інфраструктури урбанізованих територій, зокрема до них варто зарахувати: впровадження сучасних технологій для підвищення енергоефективності; децентралізація критичної інфраструктури з орієнтацією на об'єднання різних джерел енергії; забезпечення транспортного зв'язку між центрами економічного зростання; розвиток системи індивідуального теплопостачання; розробка проєктів, спрямованих на розвиток та відновлення інфраструктурних об'єктів.

У *розрізі економічного механізму* визначено джерела фінансування: з державного та місцевих бюджетів, цільових фондів, інвестицій (зовнішні та внутрішні), міжнародної технічної допомоги, репарацій. Запропоновано використання таких економічних інструментів: «зелений» тариф; податкові та митні пільги, пільги і кредити для інфраструктурних проєктів.

У контексті удосконалення *інформаційного механізму* необхідність вбачаємо у забезпеченні моніторингу за станом інфраструктурних об'єктів шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації; створення та розвитку автоматизованих систем інформування щодо територіальної інфраструктури; створення та розвитку автоматизованих систем інформування про пошкоджену або знищену інфраструктуру (в тому числі в грошовій формі); налагодження комунікації між бізнесом, владою та громадськістю в процесі відновлення та розвитку територіальної інфраструктури.

Наступним напрямом, що є особливо актуальним в умовах сьогодення, є розвиток сфери містобудування, відбудова та розвиток житлового фонду, що включає в себе комплекс завдань:

- удосконалення планування та забудови територій;

- оновлення ветхого та аварійного фонду житла;

- забезпечення тимчасовим житлом внутрішньопереміщених осіб;

- відбудова пошкоджених у результаті військової агресії та будівництво нових житлових будинків із забезпеченням інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури.

Пріоритетними заходами, що спрямовані на розвиток сфери містобудування, відбудови та розвитку житлового фонду, є: створення програм, що будуть стимулювати розвиток будівельної галузі; запровадження спрощеної системи відведення ділянок та будівництва; розвиток фондів соціального та тимчасового житла; створення ряду реєстрів.

Правовий механізм: узгодження нормативно-правових актів, що регулюють сферу містобудування (затвердження Містобудівного кодексу); створення програм, що будуть стимулювати розвиток будівельної галузі; розробка програм комплексного відновлення урбанізованих територій; створення планів просторового розвитку.

У контексті *організаційного механізму* запропоновано: створення суб'єктів управління на різних рівнях з метою розвитку містобудування та житлової політики або як альтернатива – розподіл відповідних функцій між існуючими суб'єктами управління.

Наступним напрямом удосконалення організаційного механізму є розвиток фондів соціального та тимчасового житла, а також розвиток механізмів розселення з ветхого та аварійного житла.

У контексті удосконалення *економічного механізму* визначено джерела фінансування: з державного та місцевих бюджетів, фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва, цільових фондів, залучення міжнародної та донорської допомоги на відбудову житлового фонду, кошти інвесторів, репарації, конфісковані російські активи та запропоновано ряд економічних інструментів: компенсації, іпотечне кредитування, податкові пільги, субсидії на будівництво та ремонт житла, субсидії на купівлю житла.

У контексті удосконалення *інформаційного механізму* необхідність вбачаємо у створенні та розвитку автоматизованих систем інформування щодо стану містобудування та житлового фонду; забезпеченні моніторингу шляхом формування методики збору, обробки та поширення інформації про об'єкти житлового фонду, про використання коштів, що виділені на відновлення житлового фонду; налагодження комунікації між владою та громадськістю в процесі розвитку сфери містобудування, відбудови та розвитку житлового фонду; створенні ряду реєстрів, зокрема: реєстру соціального та тимчасового житла; єдиного реєстру громадян, що втратили житло в результаті війни реєстру об'єктів культурної спадщини.

Отже, в результаті дослідження комплексного механізму публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій було визначено напрями розвитку урбанізованих територій, зокрема: розвиток економічного потенціалу та конкурентних переваг урбанізованих територій шляхом створення центрів економічного розвитку, формування агломерацій, створення кластерів, технополісів, технопарків та бізнес-інкубаторів; розвитку цифрових технологій та інновацій на урбанізованих територіях; створення нових робочих місць через розвиток малого та середнього бізнесу; розвиток переробної промисловості: перехід від торгівлі сировиною до торгівлі товарами з високою доданою вартістю; визначення пріоритетних галузей, що слід розвивати відповідно до потенціалу урбанізованих територій: будівельна, сільськогосподарська, металургійна, електротехнічна та військово-промислова; відбудова та розвиток інфраструктури, що відповідає вимогам екологічності та енергоефективності, орієнтованої на інклюзивність та інноваційність; розвиток сфери містобудування, відбудова та розвиток житлового фонду. Запропоновано комплекс заходів у розрізі правового, організаційного, економічного та інформаційного механізмів, які будуть актуальні в умовах воєнного стану, післявоєнного відновлення та сприятимуть економічному розвитку урбанізованих територій.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, запропоновані напрями розвитку комплексного механізму публічного управління економічним розвитком урбанізованих територій сприятимуть подоланню наслідків російсько-української війни на урбанізованих територіях, забезпеченню пропорційного розвитку урбанізованих територій, покращенню співробітництва між територіями, позитивно вплинуть на економічний розвиток, зокрема: зростання валового продукту, створення нових виробництв, робочих місць та зростання рівня доходів населення, урегулювання міграційних процесів шляхом створення умов для повернення населення з закордону.

Список використаної літератури:

1. *Сергієнко Л.В.* Державна політика гарантування безпеки урбанізованих територій : монографія / *Л.В. Сергієнко.* – Житомир : Видавничий дім «Бук-Друк», 2022. – 432 с.
2. *Олешко А.А.* Стратегічні напрями державної урбанізаційної політики України / *А.А. Олешко, А.О. Павленко* // Розвиток освіти, науки та бізнесу: результати 2020 : тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – 2020. – Т. 2. – С. 176–177.
3. *Олешко А.А.* Трансформація державної урбанізаційної політики України / *А.А. Олешко* // Стратегія розвитку України. – 2020. – №1. – С. 18–23.

4. Дзюбановський П. Стратегічні напрямки розвитку периферійних територій країн ЄС: досвід для України / П.Дзюбановський // Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених. – 2022. – 182 с.
5. Яровенко Т.С. Урбанізація та агломерація як сучасні світові процеси економічного розвитку / Т.С. Яровенко, О.Д. Дон, Г.А. Федоров // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2022. – Вип. 1 (24). – С. 38–45.
6. Ільченко В.М. Удосконалення підходів до стратегування та маркетингового планування сталого розвитку регіону / В.М. Ільченко, Ю.Г. Горяченко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – Вип. 4 (21). – С. 381–389.
7. Ярошук В.І. Формування державної політики розвитку високоурбанізованих територій / В.І. Ярошук // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=406>.
8. Мельниченко О.А. Концептуальні засади Стратегії післявоєнної відбудови України / О.А. Мельниченко // Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – 2022. – Т. 3. – С. 137–140.
9. Богдан Т. Післявоєнна відбудова: уроки з досвіду Балкан / Т.Богдан // Бізнес Цензор [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://biz.censor.net/columns/3330248/pislyavoyenna_vidbudova_uroky_z_dosvidu_balkan.
10. Бабець І.Г. Удосконалення методики оцінки економічної безпеки на регіональному рівні / І.Г. Бабець // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Сер. : Економічна. – 2012. – Вип. 1. – 292 с.
11. Підтримка бізнесу в умовах війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://business.diia.gov.ua/wartime>.
12. Платформа по релокації бізнесу в безпечні регіони [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://prozorro.sale/marketplace_landing-page.
13. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-realizatsiyi-prohramy-relokatsiyi-pidpryemstv-v-ukrayini>.

References:

1. Serhienko, L.V. (2022), *Derzhavna polityka harantuvannya bezpeky urbanizovanykh terytorii*, monohrafiia, Vydavnychiy dim «Buk-Druk», Zhytomyr, 432 p.
2. Oleshko, A.A. and Pavlenko, A.O. (2022), «Stratehichni napriamy derzhavnoi urbanizatsiinoi polityky Ukrainy», *Rozvytok osvity, nauky ta biznesu: rezultaty 2020, tezy dopovidei mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii*, Vol. 2, pp. 176–177.
3. Oleshko, A.A. (2020), «Transformatsiia derzhavnoi urbanizatsiinoi polityky Ukrainy», *Stratehiia rozvytku Ukrainy*, No. 1, pp. 18–23.
4. Dziubanovskiy, P. (2022), «Stratehichni napriamy rozvytku peryferiinykh terytorii krain YeS: dosvid dlia Ukrainy», *Zbirnyk tez dopovidei Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv ta molodykh vchenykh*, 182 p.
5. Yarovenko, T.S., Don, O.D. and Fedorov, H.A. (2022), «Urbanizatsiia ta ahlomeratsiia yak suchasni svitovi protsesy ekonomichnoho rozvytku», *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, Issue 1 (24), pp. 38–45.
6. Ilchenko, V.M. and Horiashchenko, Yu.H. (2019), «Udoskonalennia pidkhodiv do stratehuvannya ta marketynhovoho planuvannya staloho rozvytku rehionu», *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, Issue 4 (21), pp. 381–389.
7. Yaroshchuk, V.I. (2012), «Formuvannya derzhavnoi polityky rozvytku vysokourbanizovanykh terytorii», *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, No. 4, [Online], available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=406>
8. Melnychenko, O.A. (2022), «Kontseptualni zasady Stratehii pislyavoiennoi vidbudovy Ukrainy», *Publichne upravlinnia ta administruvannya v umovakh viiny i v postvoiennyi period v Ukraini*, materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Vol. 3, pp. 137–140.
9. Bohdan, T., «Pislyavoienna vidbudova: uroky z dosvidu Balkan», *Biznes Tsenzor*, [Online], available at: https://biz.censor.net/columns/3330248/pislyavoyenna_vidbudova_uroky_z_dosvidu_balkan
10. Babets, I.H. (2012), «Udoskonalennia metodyky otsinky ekonomichnoi bezpeky na rehionalnomu rivni», *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav. Ser. Ekonomichna*, Issue 1, 292 p.
11. *Pidtrymka biznesu v umovakh viiny*, [Online], available at: <https://business.diia.gov.ua/wartime>
12. *Platforma po relokatsii biznesu v bezpechni rehiony*, [Online], available at: https://prozorro.sale/marketplace_landing-page
13. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*, [Online], available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-realizatsiyi-prohramy-relokatsiyi-pidpryemstv-v-ukrayini>

Войціцька Катерина Миколаївна – доктор філософії, асистент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка».
<https://orcid.org/0000-0003-2815-8814>.

Наукові інтереси:

– публічне управління економічним розвитком урбанізованих територій.

Voitsitska K.M.

A complex mechanism of public management of the economic development of urban areas under the conditions of martial law and post-war reconstruction

The article develops a complex mechanism of public management of the economic development of urban areas, which includes a set of directions, as well as tasks aimed at their provision, in particular: 1. the development of the economic potential and competitive advantages of urban areas, which first of all means the transition to an innovative type of development, the development of the largest urban agglomerations as centers of economic growth, which involves the achievement of the following tasks: the creation of centers of economic development, through the formation of agglomerations, the creation of clusters, technopolises, technology parks and business incubators; development of processing industry: transition from trade in raw materials to trade in goods with high added value; creation of new jobs through the development of small and medium-sized businesses; determination of priority industries that should be developed in accordance with the potential of urbanized areas; 2. reconstruction and development of infrastructure that meets the requirements of environmental friendliness and energy efficiency, focused on inclusiveness and innovation, in the framework of which the following tasks are defined: restoration of critical infrastructure, in particular energy facilities, electricity, water and gas supply; development of logistical support, in particular, restoration of roads, bridges, airports, railway infrastructure; reconstruction and development of social facilities, in particular educational institutions, health care institutions, cultural institutions); 3. development of the field of urban planning, reconstruction and development of the housing stock, which includes a set of tasks aimed at: improving the planning and development of territories; renewal of dilapidated and emergency housing stock; provision of temporary housing for internally displaced persons; reconstruction of damaged as a result of military aggression and construction of new residential buildings with provision of engineering, transport and social infrastructure. In order to ensure the achievement of the tasks outlined above in terms of the identified directions, a list of measures of legal, organizational, economic and information influence, which should be aimed at the restoration and economic development of urbanized areas, has been determined. In general, the proposed complex mechanism will contribute to overcoming the consequences of the Russian-Ukrainian war in urban areas and their further economic development, which in turn will contribute to the reconstruction and modernization of the country, the construction of a new model of the economy, and will also allow Ukraine to become a highly developed European state.

Keywords: urban areas; public management; mechanisms of public management; complex mechanism of public management of economic development of urban areas; Russian-Ukrainian war.

Стаття надійшла до редакції 19.07.2023.